

Vaikeat erotilanteet –työryhmä, Pirkanmaa, Kanta-Häme ja Etelä-Pohjanmaa

Aika	20.8.2018 klo 9-11.30
Paikka	Pikassos, neuvotteluhuone
Osallistujat	Nanna Miettunen, projektikoordinaattori (pj) Sari Miettinen, projektikoordinaattori (siht.) Teija Hautanen, Tays lasten oikeuspsykiatrisen työryhmä Anitta Kontukoski, perheoikeudelliset palvelut, Tampere Sirkku Rahikkala, perheneuvola, Tampere Jaana Vaittinen, Ensi- ja turvakoti, Perhekulma Puhuri, Tampere Riikka Meroma, Pirkanmaan käräjäoikeus Hanna-Maria Kilpinen, Lastensuojelupäivystys, Tampere Satu Hintikka, Setlementti Tampere ry, Väkivalta- ja kriisityö

Poissa

Reija Latva, Tays perhe- ja pikkulapsipsykiatrisen yksikkö
Irina Remes, Ensi- ja turvakoti, Hämeenkadun turvakoti, Tampere
Eija Ala-Toppari-Peltola, Etelä-Pohjanmaan LAPE, Seinäjoki
Elisa Ilmoniemi, Asianajotoimisto Roihu Oy, Tampere
Sini Stolt, toiminnanjohtaja Kanta-Hämeen perheyö ry
Marja Olli, projektikoordinaattori, Pirkanmaan LAPE eropalvelut

	Asia	Ennaltaehkäisevän väkivaltatyön kehittäminen Pirkanmaalla
1	Kuulumiset Lape- ja OT-keskus kehittämistyö	Nanna Miettunen esitteli kehittämistyön nykykuulumisia (diat muistion liitteenä). Nostona tiedoksi Pirkanmaan eroverkon koulutustilaisuus: Tiistaina 11.9 klo: 12.30-15.30, Kirjastotalo Metso, Lehmus -sali: No kids in the middle - ryhmämalli eroriidoista kärsiville lapsille ja vanhemmille. Eija-Liisa Rautiainen, Psykologian tohtori ja VET Dialogic. Ilmoittautuminen: https://mll-tampere-lv.creamailer.fi/survey/kdcl4giddbcwl
2	Edellinen kokous	Käyty tarkentavaa keskustelua viime tapaamisella keskustelussa olleista asioista.
3	Suunnitelmaa OT-tason vaativien eropalveluiden asiantuntijaverkoston kokoonpanosta ja toimintamallista	Hyödynnetään muissa maakunnissa tehtävää kehittämistyötä, sekä jo valmiita toimintamalleja (mm. MARAK, Tays lasten oikeuspsykiatria, Tays lastenpsykiatrisen konsultaatiotyöryhmä) Tavoitteena on luoda ja muodostaa: 1. Riskinarvio – lomake/lomakkeisto lapsiperheiden erotilanteisiin <ul style="list-style-type: none"> OT-tason työryhmän työskentelyn käynnistämiseksi tarvitaan ns. kriteeristö: Ohjeistus ja kriteeristö riskinarviosta. vrt. MARAK-lomakkeisto (Huomioitavaa: MARAK on riskinarvio – menetelmä, jossa myös uhri/kohde voi olla mukana työskentelyssä. Työskennellään vain uhrin/kohteen turvaamiseksi ja suojaamiseksi. MARAK ei ota kantaa väkivallan tai sen uhan todellisuuteen.) Arviointilomakkeisto perustyöntekijöillä käytössä

- Kriteeristö toimii työmenetelmänä yksittäiselle työntekijälle. Kriteeristön avulla voi arvioida oman asiakkaan tilannetta ja palvelupolkua sekä seuraavia toimia. (ohjeistus, mm. siitä mitä perustasolla pitää olla jo selvitelty, keitä tulee olla yhteistyössä mukana.
- Kriteeristö/lomake sisältää esitietojen, lapsen/perheen tilanteen koonnin
- Kriteeristö/lomake edellyttää paikallisten toimijoiden yhteistyön käynnistämisen.
- Lomake voidaan lähettää OT-ryhmälle, joka arvioi tilanteen etukäteisinformaation perusteella ja joko konsultoi työntekijää (toimintaohjeet) tai lähtee työntekijöiden tueksi selvittämään tilannetta, antamaan asiantuntija-arvion/-lausunnon? sekä mahdollisesti osallistuu myös asiakastapaamisiin.
- Kriteeristöön hyvä nostaa myös ne tilanteet, joissa yhteiskunta ja palvelujärjestelmä eivät pysty vastaamaan lapsen tarpeisiin ja ongelmanratkaisuun (esim. väkivalta, joka ei täytä rikosoikeudellisia kriteerejä, voi silti olla lapsen hyvinvoinnille ja kehitykselle äärimmäisen haitallista).

2. Moniammatillinen työryhmä

- Asiantuntijaryhmän toiminnan lähtökohtana lapsen näkökulma
  - Tärkeää myös kuulla molempien vanhempien näkökulma
- ERVA –alueelle (Tampereen OT-keskus) yksi asiantuntijaryhmä
- Moniammatillisuus. Tärkeää saada moniammatillisesti eri näkökulmia tilanteisiin. Esim. häiriönäkökulma (lastenpsykiatri), kehityksellinen näkökulma (psykologi).
- Työryhmän jäsenten tulee säilyttää kosketuspinta omaan työhön /asiakastyöhön, jotta asiantuntijuus säilyy.
- Pysyvä, kiinteä asiantuntijaryhmä, jota täydennetään tarpeen mukaan case-kohtaisesti räätälöiden

Kiinteässä tiimissä ydinjoukko, jolla kokemusta ja osaamista erotilanteisiin ja lasten edunvalvontaan:

- Lastenpsykiatri, aikuispsykiatri
- Psykologi
- Sosiaalityöntekijä: kokonaisuuden turvaaja ja lapsen oman sosiaalityöntekijän tuki
- Väkivaltatyön asiantuntija, koordinaattori (väkivallan uhan arvion ja selvittämisen systemaatisointi, High conflict – tilanteissa vähintään henkinen väkivalta todellista, aikuisten välinen konflikti lapselle henkistä väkivaltaa)

Asiantuntijaverkosto, kootaan tapauskohtaisesti ydinjoukon tueksi:

- Lakimies, juridinen osaaminen
- Nuorisopsykiatri
- Neuropsykiatrinen asiantuntijuus
- Vammaisuuteen liittyvä asiantuntijuus

		<ul style="list-style-type: none"> ○ Poliisi ○ Lasten oikeuspsykiatrian asiantuntijuus ○ Kulttuuriin ja maahanmuuttajuuteen liittyvä asiantuntijuus (esim. DIDAR) ○ Päihdeasiantuntija • Työryhmän velvollisuuksiin kuuluu konsultoivan asiantuntijatyön rinnalla myös termien määrittely ja näyttöön perustuvien toimintamallien kehittäminen. • Työryhmän tehtävänä myös tunnistaa vaikeat tilanteet, joissa palvelujärjestelmä ja oikeusjärjestelmä ovat tehottomia, vaikka erilaiset toimet olisivat välttämättömiä lapsen edun varmistamiseksi ja turvaamiseksi (esim. valvotut tapaamiset lapsen edun kannalta tilanteen rauhoittamiseksi). <p>3. Toimintamalli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yhdenotto puhelimitse tai koontilomakkeella, jossa esitiedot <ul style="list-style-type: none"> ○ Ryhmä ottaa vastaan ja käsittelee. Asia voi ratketa konsultatiivisesti (toimintaohje), tai joku asiantuntijaryhmästä voi lähteä hetkellisesti johonkin rooliin asiakastyöhön. Tai asiantuntijaryhmä antaa toimintaohjeet tai suosituksen? Tilanne ja tarve arvioidaan tarvittaessa yhteistyössä perustyöryhmän kanssa. ○ Hyödyttääkö se lapsen tilannetta, että asiantuntijaryhmä lausuu lapsen tilanteesta/vanhemmasta jotain? Kenelle, kenen pyynnöstä kirjalliset suositukset ja lausunnot? • Lastensuojelun mukanaolon varmistaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Kaikissa High conflict –eroissa ei ole lastensuojelu mukana. ○ High conflict-tilanteissa huoli lapsesta on niin ilmeinen, että lastensuojeluilmoitus on välttämätön. ○ Toimintamalliin lastensuojeluilmoitus, vaikka lastensuojelu olisikin jo mukana lapsen asioissa. • Huomioidaan myös valvotut tapaamiset ja vaihtotilanteet <ul style="list-style-type: none"> ○ Valvottujen tapaamisten suhteen on kirjavia käytäntöjä. High conflict –tilanteissa pitää olla osaamista siitä, miten valvottu tapaaminen järjestetään niin, että se on kaikille osapuolille turvallinen. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Yksi tapaamispaikka joka keskittyisi kaikista vaativimpiin valvottuihin tapaamisiin. ▪ Yhtenäiset toimintatavat ○ Asiantuntijuutta ja suosituksia mm. tapaamisten ja vaihtojen toteuttamisen paikasta ja edellytyksistä. High conflict –eroissa vaihdot ei voi tapahtua esim. päiväkodissa.
4	Jatkotyöskentely	High conflict -toimintamallia jatkotyöstetään sähköpostilla <ol style="list-style-type: none"> 1. Koordinaattorit Sari ja Nanna tekevät koonnin ja alustavan luonnoksen 2. Työryhmän jäsenet kommentoivat sähköpostilla.
6	Seuraava kokous ja aihe	Seuraava kokous 17.9.2018. kello 12.00-14.30.